

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะคือสัจจะความจริง แต่เราอยู่กับสมมุติ สมมุติคือการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฤดูกาลๆ หน้าหนาว หน้าหนาวเราเมืองร้อน เวลาหน้าหนาวเป็นเวลาท่องเที่ยวของเรา

เวลานกมันมีภัยหนาวมา มันบินอ้อมโลกเลยละ นกตัวเล็กๆ มันบินข้ามทวีปนะ มันทำได้ อย่งไรละ มันทำโดยสัญชาตญาณของมัน สัญชาตญาณของมัน มันต้องรักษาชีวิตของมัน เวลานกมันยังรู้จักภัยของมัน ไม่มีอาหาร มันอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างนั้นไม่ได้ มันต้องย้ายถิ่นของมัน มันเป็นนกอพยพ เวลาเห็นนกมันบินมา เราทิ้งมากนะ สัตว์ตัวเล็กๆ มันยังแสวงหาเอาชีวิตรอดของมัน

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงคุณงามความดีในหัวใจของเราใจ คุณงามความดีของสังคม เราไปเรียกร้องไม่ได้ คุณงามความดีของสังคมมันอยู่ที่ การเกิดของเราใจ ถ้าเราเกิดด้วยอำนาจวาสนานะ สังคมร่มเย็นเป็นสุข เราจะมีความสุขของเราใจ แล้วเราจะเรียกร้องให้สังคมสมควรปรารถนาเรา เราจะเรียกร้องให้สังคมตามความปรารถนาเรา มันเป็นไปได้ยาก แต่ถ้าเรียกร้องได้ เรียกร้องในหัวใจเรานี้ ถ้าในหัวใจเรานี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาบอคนะ อย่าเบียดเบียนกัน อย่าทำลายกันนะ แต่เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ สรรเสริญการฆ่ากิเลส กิเลสมันคืออะไรละ กิเลสคือ ความทุกข์ยากในหัวใจ ความบีบคั้นในหัวใจ ใจัดค้นหาความทะยานอยากที่ไม่มีวันสิ้นสุด ใจัดสิ่ง ที่มันกระตุ้นในหัวใจ ถ้าได้ฆ่าได้ทำลายมันแล้วนะ มันจะมีความสุขอย่างยิ่งๆ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญด้วย สรรเสริญการฆ่ากิเลสในใจของคน สรรเสริญการฆ่ากิเลส ในใจของเรา

แต่ธรรมชาติของมนุษย์นะ มันไม่เห็นความผิดพลาดของคนหรือ มันจะเห็นความผิดพลาดของคนอื่นตลอดไปหมดเลย ความผิดพลาดของตนไม่เห็น ความผิดพลาดของคนอื่นนะ

แม้แต่เล็กน้อยอย่างกับเท่าภูเขา ความผิดพลาดของเราเท่าภูเขามันบอกไม่มี มันไม่เห็นของมันนะ นี่ไง มันยาก มันยากตรงนี้ไง พอยากตรงนี้แล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนอนุปฏิพิทกถา

เวลาจะเทศน์ว่าการนะ เทศน์ว่าการเรื่องทาน เรื่องการเสียดสละ เรื่องทำคุณงามความดี ผีก็หัดๆ การเสียดสละทานมีคุณค่ามากๆ โดยธรรมชาติ ไครมันจะให้ เว้นไว้แต่คนที่จิตใจ ประเสริฐไซ้ใหม่ ที่ไหนเขาขาดแคลน ที่ไหนเขามีความลำบากลำบาก เราก็อยากช่วยเหลือเจือจานเขา นั่นจิตใจที่เป็นสาธารณะ จิตใจคนที่มีความธรรมในหัวใจมันเป็นแบบนั้น

แต่ถ้าจิตใจของเราที่มันจะเสียดสละเพื่อบุญกุศลในหัวใจมันทำไม่ได้ ของเราๆ นะ กำไว้จน มันเนา ของเก็บไว้จนเสียด แล้วไม่เคยให้ใคร ได้ประโยชน์ มันเองก็ไม่ได้ประโยชน์ ตัวเจ้าของเอง ก็ไม่ได้ประโยชน์ แต่ถ้ามันเสียดสละแล้วจะเป็นประโยชน์กับเราทั้งสิ้นเลย เป็นประโยชน์กับเรา เพราะอะไรละ สิ่งนั้นได้ประโยชน์กับสังคมไซ้ใหม่ แต่จิตใจของเรา สิ่งที่ยังตระหนี่ถี่เหนียวมัน ได้เสียดสละออกไป นี่การฝึกหัดๆ ถ้าการฝึกหัด นี่ระดับของทาน ถ้าทานมีการฝึกหัด มีการเสียดสละขึ้นมา เสียดสละขึ้นมาเพื่อหัวใจของเรานี้ไง ถ้าหัวใจของเราจะ

เราเสียดสละทางสังคมกันไม่ได้ เราไว้ใจกันไม่ได้ เราถึงต้องไปวัดไปวา คิดถึงผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีลคงจะไม่โกหกมดเท็จ แต่ธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ถ้าคนเรายัง โกหกได้ จะทำความชั่วอย่างอื่นที่ต่อไปมากมายที่สิ้นสุดไม่มี ลองได้โกหกมดเท็จนะ แล้วเวลามันโกหก โกหกอย่างไร

โกหก เราจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ศีลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกันนะ คนอยู่ด้วยกันมันจะเห็น การสื่อสาร แล้วคุยกันนะ พูดอย่างทำอย่าง จบแล้ว ศีล ศีลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ธรรมะจะรู้ได้ จะรู้ได้ตอนแสดงธรรม ธรรมะจะรู้ได้ต่อเมื่ออ้าปาก คนเวลาพูดมาโง่ฉลาด มันรู้หมดแหละ เวลาคนพูดออกมาโง่ฉลาด รู้ทั้งนั้นนะ เวลาคนพูดออกไปมีแค่ไหนก็พูดแค่นั้นนะ

ฉะนั้น เวลาธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันดับหนึ่ง การเทศน์ว่าการเป็น อันดับหนึ่งนะ การบันลือสีหนาท การแสดงฤทธิ์ ฤทธิ์ที่มีอำนาจที่สุดคือการบันลือสีหนาท เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม ก็เลสหมอบหมดเลย ไม่มีใครกล้าโต้แย้ง

แต่ของเราชอบมีฤทธิ์มีเดชไง มีฤทธิ์มีเดชนั่นนะอภิญา อภิญาเป็นเรื่องโลกๆ ใจ เรื่องโลกมันกำลังของใจ กำลังของใจนะ คุณิ คนที่มีจุดยืนมากกว่า คนที่ควบคุมตัวเองได้มากกว่าก็ควบคุมเกมได้ ไอ้คนที่อ่อนไหวควบคุมเกมไม่ได้ นี่คือกำลังใจทางโลกนะ แต่ถ้าทำสัมมาสมาธิจิตมันสงบเข้ามาแล้ว มันมีกำลังอย่างนั้นได้ มันทำของมันได้ ถ้าทำได้ เป็นกำลังของใจ ไม่ใช่สติปัญญาอะไรเลย ถ้าเวลาสติปัญญาขึ้นมา สติปัญญามันละเอียดลึกซึ้ง ละเอียดลึกซึ้งที่ไหน

เวลาที่เรอบอกว่าเป็นปัญญา นั่นคือสัญญาทั้งนั้น คือความจำได้หมายรู้ไง การศึกษาของเราไง การศึกษาขึ้นมาโดยสัญชาตญาณมันแสดงออกอย่างนั้นไง แต่ถ้าเป็นปัญญาฆ่ากิเลสๆ มันต้องเหนือกิเลสไป ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ครอบรู้ในกองสังขาร สังขารคือความคิด แล้วปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือเหนือความคิดนั่น คือเหนือความคิดของเรา

ไอ้ความคิดของเรา เพราะเรามั่นใจในความคิดของเรา เราถึงได้ทุกข์ได้ยากไข่มุข คนเราทุกข์เพราะความคิด ที่มันทุกข์ๆ อยู่นี่เพราะความคิดทั้งนั้นเลย ทั้งๆ ที่ไม่เป็นอะไรจริงสักอย่างหนึ่ง วิตกกังวลไปหมดเลยว่าเราจะเป็นอย่างนั้นๆ แล้วไม่เป็นอย่างนั้นหรือ ไม่ใช่ตามจริงอย่างนั้น มันเป็นไปตามเวรตามกรรม

คนเราจะทุกข์ก็ทุกข์เพราะความคิดของตน แล้วปัญญาในพระพุทธศาสนา ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ครอบรู้ในความคิดใจ นี่ก็ปัญญาอบรมสมาธินะ คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” ปัญญาอบรมสมาธิคือปัญญาครอบรู้ในความคิดของเรา ปัญญาไล่ความคิดของเราจนเราปล่อยวางความคิดของเรา ถ้าเราปล่อยวางความคิดของเราโดยสัมมาทิฐิ โดยความเห็นที่ถูกต้องดีงาม มันก็จะป็นสมาธิคือมันหยุดคิด ความหยุดคิดนั่นพร้อมกับสติสัมปชัญญะ ไม่ใช่ความหยุดคิดแบบเหม่อลอย ความคิดแบบไม่รู้ตัวไง เวลาคนผลอกคนไพลไปมันก็ไม่ได้คิดเหมือนกัน แต่นั่นเพราะมันขาดสติ

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาไล่กับความคิดเราไปนะ เราคิดทำไม เราคิดมาคิดซ้ำคิดซาก คิดเพื่ออะไร พอปัญญาอันนั้นปัญญาสำคัญว่า เพราะมันครอบรู้ในกองสังขาร มันครอบรู้ในความคิดของตน พอความคิดของตนไม่มีเหตุมีผล มันสู้เหตุผลไม่ได้ เหตุผลคือสติปัญญาที่มันเท่ากับความคิดของตน มันสู้เหตุผลไม่ได้ คิดทำไม คิดแล้วมันจริงหรือเปล่า คิดแล้วไปกว้านเอาไฟนไฟเข้ามาทำไม มันอาย เวลาสติปัญญามันทัน กิเลสมันอายมันก็หยุดใจ ถ้ากิเลสมัน

หน้าด้าน มันยุมันแห่ โอ้อโฮ! เราคิดถูกคิดดี เราสุขขยอด พอสุขขยอดขึ้นมา ก็ไปกว้านเอาแต่ความ
ทุกข์ความยากมา มันไม่เป็นความจริงหรอก มันยังไม่ถึงเวลา

เวลาทำงานๆ เวลาทำงานเสร็จแล้ว ทำงานแล้วงานทิ้งไว้ที่ทำงาน อย่าเอางานกลับมาบ้าน
นะ เวลากลับมาบ้านคิดแต่เรื่องงาน เวลาไปที่ทำงานคิดแต่ที่บ้าน มันไปคิดโต้แย้งกันหมดใจ คิด
ที่ไหนก็วางไว้ที่นั่น งานก็คืองาน งานเสร็จแล้ว เพราะคนเกิดมาต้องมีหน้าที่การงานทั้งนั้นนะ
ใครรับผิดชอบมากับรับผิดชอบน้อยมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนทำ
สิ่งใดเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ทั้งนั้น ทำเพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์โลก ประโยชน์
ตน ถ้าประโยชน์ตน นี่ถ้ามีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนา มันจะมีสติปัญญาเท่าทันกับ
ความคิดของตน ถ้าเท่าทันกับความคิดของตน นั่นคือธรรมะ คือสังขาร

แต่เวลาแสดงธรรมๆ เวลาพูด ธรรมสากจณา เอตมมุงคกมุตตมံ เวลาเรามีเหตุมีผล เราคุยกัน
ด้วยเหตุด้วยผลนะ ด้วยเหตุผล เหตุผลของใครดีกว่า คนนั้นควรจะวินิจฉัย แต่ถ้าเราเอาทิฐฐิ
มานะประหัตประหารกัน เวลาเราชอบโต้แย้งกันๆ โต้แย้งกันไปทำไม ถ้าเราพูดเป็นธรรมๆ ถ้า
มันมีเหตุผลเราก็ฟัง ถ้าไม่มีเหตุผล วางไว้ เราวางไว้ เราไม่กว้านเอามาสะสมไว้ในใจของเรา ใน
ใจของเราจะพอแรงอยู่แล้ว มันสิ้นหัวใจอยู่แล้ว จะไปเอาอะไรมาทับถมมันอีก

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สำคัญ ธรรมโอสถๆ สิ่งที่สำคัญ
ได้ๆ คือความรู้สึกรู้ใจของคน เวลาเราศึกษา ศึกษาจากกระดาษ เวลาเราศึกษา เราศึกษา เราอ่านมา
จากหนังสือ อ่านมาจากตำรับตำรา วางไว้วันๆ ปลูกมันก็กิน ปลูกมันกินตำราเข้าไปเลยละ
ปลูกมันก็เป็นปลูกวันยังค่ำ เราศึกษามาๆ ก็ศึกษามาจากตำรา ศึกษาจากกระดาษ

แต่ถ้าจะเป็นจริงๆ มันเป็นเรื่องที่ในหัวใจใจ ถ้าเป็นจริงในหัวใจ ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น
ปัญญามันเกิดขึ้นคือมันยับยั้งตัวเองได้ เวลาเราศึกษามา พ่อแม่สั่งสอน พ่อแม่สั่งแล้วสั่งอีก ลูก
มันทำตามไหม มันไม่ทำตามหรอก แต่ถ้าใครคิดได้ ใครคิดได้ ตรงนี้สำคัญมาก เราอยู่กับครูบา
อาจารย์มา ครูบาอาจารย์ท่านเอาตรงนี้ เอาตรงที่เป็นประเด็น ตรงที่ให้สำนึกได้ ให้รู้ได้

ให้รู้ได้ๆ เวลามันชี้ให้รู้ได้มันจะย้อนกลับมา ย้อนกลับมาเห็นความผิดของตนๆ เวลาครูบา
อาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติกันนะ ทำไมเราโง่งอย่างนี้ ทำไมเราโง่งอย่างนี้ แต่พวกเราฉลาดอย่างนี้
ฉลาดอย่างนี้ ฉลาดโดยกิเลสใจ

เวลาถ้ามันโง่ กิเลสมันโง่ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันสำนึกได้แล้ว เวลาสำนึกได้ สิ่งที่เป็นประโยชน์มันเป็นประโยชน์ตรงนี้ไง เป็นประโยชน์ คนที่สำนึกได้ คนที่คิดได้ ถ้าคนที่คิดได้ นี่สังขาร ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดที่นี้ นี่ไง ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล คือถ้าในหัวใจมันไม่มีสติปัญญาขึ้นมา มันจะเอามาจากไหน จำมาทั้งนั้น จำมาแล้ว ความจำ ความจำถ้ากิเลสมันมีกำลังมากกว่า มันเอามาบังงั้นนะ เอามาเป็นสมบัติของตนๆ สมบัติของตนทำไมอย่าเป็นอย่างนั้นนะ สมบัติของตน

เวลาในวงศาสนา เป็นถึงมหา ๗ ประโยค ๘ ประโยค พอเลิกไปแล้วหัวราน้ำ เรียนมามันก็รู้อยู่นะ อบายมุขคืออบายภูมิ สิ่งที่เป็นอบายมุข คือ ๕ สุราเมรยมชฺชปมาทภูฐานา สิ่งที่ไม่ควรเสพ ไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับมัน ถ้ามันเป็นอบายมุข แล้วถ้าอบายมุขถ้าเสพแล้วมันก็ไปอบายภูมิ ตำรามันบอกไว้ชัดๆ ก็เรียนมา เรียนจบจนได้ใบประกาศ แล้วเวลาสิกขาลาเพศไปก็ไปหัวราน้ำนี่ไง เพราะมันอยู่ข้างนอก มันสำนึกไม่ได้ มันคิดไม่เป็น ถ้ามันคิดเป็น มันรู้ อบายมุขมันจะให้ผลอะไร ให้ผลก็เป็นอบายภูมิไง อบายภูมิมันก็รอกอเวจีไง มันก็ไปนุ่นใจ แล้วสิ่งที่เป็นธรรมๆ ละ เป็นธรรมมันคืออะไร

เวลาธรรม สังขารในหัวใจของเรา คือ สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสติขึ้นมา สรรพสิ่งในโลกนี้เราควบคุมได้ทั้งนั้นนะ ถ้ามีสตินะ สิ่งที่เราผิดพลาดเพราะเราขาดสติ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวาระสุดท้ายเลย ”ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด“

คำว่า “ประมาท” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งไว้เป็นประโยคสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย แล้วสติมันตรงข้ามกับความประมาทไง ถ้าเรามีสติมีปัญหา เราตรงข้ามกับความประมาทนั้น

ความประมาทเดินเลื้อย ถ้ามีสติแล้วความผิดพลาดจะไม่มี ถึงมันจะมีเวรมีกรรมนะ เราไม่ได้ทำผิด แต่คนอื่นเขามาชนเรา เขามาทำลายเรา อันนั้นมันเวรกรรม มันเวรกรรม เห็นไหมเหมือนเรา เรานะ เวลาอยู่ในสังคม คนนั้นถูกชะตาคนนั้น คนนั้นน่ารักนรมย์ คนนี้ไม่ถูกชะตานั่นนะ กรรมเก่าทั้งนั้นนะ กรรมเก่ามันมีความขัดแย้งมาจากภายใน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ มนุษย์ที่เราเกิดมาร่วมกัน ที่จะไม่เคยมีเวรมีกรรมต่อกันมาไม่มี เราเคยเกิดมา ไม่เป็นญาติเป็นพี่เป็นน้องกันมาไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง เพราะ

อะไร เพราะการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้มีมันแสนยืดยาว ฉะนั้น สิ่งที่เราเคยสัมพันธ์กันมา เราเป็นญาติ เราเป็นพี่เป็นน้องกันนะ ถ้าเราเป็นญาติ เราเป็นพี่เป็นน้องกัน เราจะทำลายกันทำไม เราจะไม่เบียดเบียนกันทำไม ถ้าเราเป็นญาติ เป็นพี่เป็นน้องกัน เราจะเบียดเบียนกันทำไม ถ้ามันมีความคิดขึ้นมาใจ เราจะไม่วิเบียดเบียนกัน

แต่มันพรหมวิหาร ๔ พอถึงที่สุดแล้ว เราแก้ไขแล้ว เราพยายามตัดเดือนเขาแล้ว ถึงที่สุดแล้วมันเป็นกรรมของสัตว์ มันเป็นอย่างนั้นไง ไล่เดือน เราปรารถนาดีกับไล่เดือน พยายามจะเอาไล่เดือนมาไว้บนบ้านเรา เอาไล่เดือนมาไว้บนโต๊ะ เป็นไปไม่ได้ ไล่เดือนมันต้องอยู่ที่ดินนั่นนะ ไล่เดือนมันอยู่ใต้ดินนั่นนะ มันเอาดินนั่นเป็นอาหารของมัน ไล่เดือนก็เป็นไล่เดือน เราปรารถนาดี แหม! ไปพยายามขุดไล่เดือนเอามาไว้บนโต๊ะ มันเป็นไปไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน พรหมวิหาร ๔ ถึงที่สุดแล้ว เราทำแล้ว ทำคุณงามความดีของเราแล้ว แล้วถ้าเขาจะเป็นอย่างนั้น เขาไม่เห็นสิ่งใดเป็นคุณเป็นคุณเป็นโทษเลย นั่นก็กรรมของสัตว์ นั่นเรื่องของเขา พอเรื่องของเขานะ มันเป็นอุเบกขา ถ้าเราวางอุเบกขาได้ ถ้าเราวางอุเบกขาไม่ได้ เพราะเราวางอุเบกขาไม่ได้ เราเห็นสิ่งใดแล้วเราจะให้มันดีงามไปหมด เราเห็นสิ่งใดแล้วจะให้มันเลวเลวไปหมด เพราะมันมีกรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมดี กรรมชั่ว

กรรมชั่วเป็นกรรมชั่ว เข้ากันโดยธาตุ ธาตุของเขาเป็นอย่างนั้น ธาตุของเขาเป็นอย่างนั้น เขาต้องเป็นอย่างนั้น ธาตุของคุณงามความดีมันอยู่ในที่ชั่ว มันก็เป็นความดี ในสุดตันตปิฎก มันมีนกพิราบ นกแขกเต้า ๒ ตัวมันเกิดมาด้วยกัน สุดท้ายแล้วตัวหนึ่งมันไปอยู่กับโจร มันไปจำแต่เรื่องของโจรทั้งนั้นนะ อีกตัวหนึ่งมันไปอยู่กับนักปราชญ์ มันเป็นนักปราชญ์ นกไปอยู่ที่ไหนมันยังได้ชิมชบอย่างนั้นมาเลย นี่เวลาสุดตันตปิฎก ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกเป็นตัวอย่าง ธรรมาธิชฐาน บุคลาธิชฐาน แต่เราบอกว่าเป็นนิทานๆ

เป็นนิทาน เขาสรุปลงด้วยศีลธรรม เขาสรุปด้วยคุณงามความดี เขาสรุปไว้ไง ว่าเราเป็นคนปัญญามากใช่ไหม เราต้องเป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทางจิต วิถีแห่งจิตเลย ก็ไม่รู้เรื่อง เวลาธรรมะสอนเด็กๆ สอนเรื่องนิทาน เรื่องคุณงามความดี อู้ย! ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนิทาน เป็นเรื่องครี เรื่องเล่าสมัย ของฉันนี่สุดยอด ใหม่เยี่ยม ยอดเยี่ยม มันคิดไปนุ่นนะ

พระไตรปิฎกเขาสอนไว้ บริษัท ๔ คนเรามีสูงมีต่ำ คนเรามีผู้เฒ่าผู้แก่ มีเด็กน้อย มีผู้เข้ามาใหม่ มันก็มีธรรมชาติไว้ต้อนรับทุกคนที่มีปัญญา มีปัญญามากน้อยแค่ไหน พอเราเป็นวิทยาศาสตร์ ต้องหยุดสุด สุดหยุดก็นั่งภาวนาสิ สุดหยุดก็จับให้ได้สิ สุดหยุดให้เห็นจริงๆ ว่าวิถีแห่งจิต จิตมันคิดอย่างไร สิ่งที่ทำให้ความทุกข์ๆ เรายังใคร่ให้มา สิ่งที่เป็นความทุกข์ในใจของเรา ใครยึดยึดเข้ามา ไม่มี เราคิดเอง เราหลงเอง เป็นเพราะเราทั้งนั้น อตุตา หิ อตุตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถึงเป็นศาสนานามหัจจรรยณะ

พระพุทธศาสนานี้เป็นศาสนาแห่งความมัจจรรยมาก เพราะในลัทธิศาสนาอื่นเขาต้องอ่อนวอน พระเจ้าบันดาล พระเจ้าเป็นผู้ตัดสิน เพราะอะไร เพราะตัวเองเชื่อตัวเองไม่ได้ แต่ต้องศรัทธาพระเจ้าสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสธหมด ไม่มี

สิ่งที่พระเจ้าๆ พระเจ้าก็เหมือนเทวดา อินทร์ พรหม เขาเองเขาก็ทำบุญกุศลเขาถึงได้เสวยภพอย่างนั้น ที่ว่านรกสวรรค์มันเป็นผลของวิญญะๆ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เขามีของเขาอยู่อย่างนั้น แบบโลกมีอยู่อย่างนี้ แบบทวีปมีอยู่อย่างนี้ แต่เราจะไปอยู่ในทวีปไหน จะอยู่ในที่ไหน เราจะไปอยู่ที่ไหนมันต้องมีเหตุมีผลถึงไปอยู่ที่นั่นได้

นี่ก็เหมือนกัน เพราะมันมีเหตุมีผล เราถึงได้มาเกิดอย่างนี้ ถ้ามาเกิดอย่างนี้เพราะด้วยบุญด้วยกรรมของเราไง เขาก็ด้วยบุญด้วยกรรมของเขา มันก็เป็นสิทธิ์ของเขา มันก็เป็นสิทธิ์ของเรา ทำไมต้องให้เขามาตัดสิน ทำไมต้องให้เขามาตัดสิน ทำไมเราไม่ตัดสินตัวเราเอง ทำไมเราไม่ทำด้วยเวรกรรมของเราเอง

ถ้าเราทำด้วยเวรกรรมของเราเองนะ เรามีสติปัญญาของเรา เราทำขึ้นไปๆ ทำจนสว่าง กระจางแจ้ง เทวดา อินทร์ พรหมต่างหากมาพึ่งเทศน์องค์สัมมาสัมพุทธเจ้า เทวดา อินทร์ พรหมต่างหากมาขอพึ่งเทศน์จากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เทวดา อินทร์ พรหมต่างหากต้องมาขอตั้งจะความจริงจากใจผู้รู้จริง

ใจเท่านั้นที่สัมผัสธรรมๆ แล้วใจของเรานี่ไง ใจของเรา เราชาวพุทธ องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา อุบาสก อุบาสิกาได้มรดก ได้พินัยกรรมกันมา แต่หาธรรมะไม่เจอในใจของตน

พยายามของเรา สร้างสติสร้างปัญญาของเรา อย่าเชื่อ กาลามสูตร อย่าเชื่อแม้แต่คนพูด อย่าเชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ให้พิสูจน์ในใจ ให้พิสูจน์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศธรรมไว้แล้ว ให้พิสูจน์จากใจของเรานั้นนะ อย่าเชื่อใครทั้งสิ้น แล้วพยายามฝึกหัดขึ้นมา

พอฝึกหัดขึ้นมา เวลาชุมนุมสาธุภา เราทำแล้วเรามาคุยกัน เรามาสนทนาธรรมกัน เราเอาความเป็นจริงอันนี้เอามาเผยแผ่กัน เอามาเทียบเคียงกัน นั้นนะเป็นประโยชน์ ประโยชน์ตรงนั้น ใจ ประโยชน์ตรงเทียบเคียงเพื่อประโยชน์กับหัวใจของเราใจ มันเป็นความจริง ความจริงสัก ธรรมๆ พระพุทธศาสนาถึงมหัศจรรย์ ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้เชื่อความจริงในใจของตน แต่ยังภาวนาไม่เป็นก็หวังพึ่งครูบาอาจารย์บ้าง หวังพึ่งนะ แล้วอยู่ใกล้ชิดจะรู้ ถ้าพูดหน้ามือหลังมือ พูดอย่างทำอย่าง อย่าเชื่อ ต้องฟังแล้ววินิจฉัย อย่าเชื่อใครทั้งสิ้น กาลามสูตร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอกย้ำไว้ตลอด อย่าเชื่อ อย่าเชื่อแม้แต่อาจารย์ของตน เอวัง